

Helsingfors 7.9.2026

Nr 31/26

Hänvisning Justitieministeriets skrivelse
12.8.2026, VN/16611/2026.

Till Justitieministeriet

Ärende

Justitieministeriet har i skrivelse 12.8.2026 begärt Ålandsdelegationens utlåtande över ett utkast till en överenskommelseförordning om skötseln på Åland av vissa tillsynsuppgifter som gäller transport av farliga ämnen inom hamn eller hamnområde. Republikens presidents förordning är avsedd att träda i kraft så fort som möjligt. Kommunikationsministeriet och Transport- och kommunikationsverket har lämnat utlåtanden. Ålands landskapsregering har lämnat sitt samtycke.

Överenskommelseförordningens innehåll

Överenskommelseförordningens tillämpningsområde anges i dess 1 §. Förordningen innehåller bestämmelser om skötseln på Åland av sådana förvaltningsuppgifter gällande tillsynsuppgifter som finns i statsrådets förordning om transport av farliga ämnen (FFS 925/2023) och som avses i landskapsförordning (2024:88) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om transport farliga ämnen.

I förordningens 2 § finns bestämmelser om överförande av tillsynsuppgifter.

Enligt 2 § 1 mom. sköter Transport- och kommunikationsverket i landskapet Åland de auditerings- och tillsynsuppgifter som hänför sig till hamnar och hamnområden som enligt 8 § i landskapsförordning

Postadress:
Ålandsdelegationen
Statens ämbetsverk på Åland
PB 58
AX-22101 MARIEHAMN

Telefon:
växel 0295 017 200

Adress i Helsingfors:
Ålands representation i Helsingfors
Riddaregatan 1
FI-00170 HELSINGFORS

(2024:88) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om transport farliga ämnen ankommer på Ålands landskapsregering.

Enligt 2 § 2 mom. ska Ålands landskapsregering och Transport- och kommunikationsverket samarbeta. Vid utförande av ovanstående auditerings- och tillsynsuppgifter bereds en av landskapsregeringen utsedd tjänsteman möjlighet att delta i tillsynen.

I 3 § finns bestämmelser om ersättning för kostnader och kostnadsansvar. Landskapet Åland svarar för kostnaderna för skötseln av de uppgifter som avses i 1 § enligt vad Ålands landskapsregering och Transport- och kommunikationsverket sinsemellan kommer överens om.

I förordningens 4 § föreskrivs om ikraftträdandet.

Lagstiftningsbehörigheten

Överenskommelseförordningen gäller överföringen av auditerings- och tillsynsuppgifter som gäller transport av farliga ämnen inom hamn eller hamnområde. Ålandsdelegationen har ansett att transport och förvaring av farliga ämnen i hamnområden främst hänför sig till rättsområdet brand- och räddningsväsendet, och utgör sålunda landskapsbehörighet (ÅD 49/22, s. 5).

Genom förordningens 2 § 1 mom. överförs de auditerings- och tillsynsuppgifter som avses i 8 § i landskapsförordning om tillämpning på Åland av riksförfattningar om transport farliga ämnen från landskapsregeringen till Transport- och kommunikationsverket. Landskapsförordningen har antagits med stöd av 17 § i landskapslagen (2024:83) om tillämpning på Åland av lagen om transport av farliga ämnen. Ålandsdelegationen fann inte hinder för ikraftträdande av landskapslagen (ÅD 34/24).

Ålandsdelegationen konstaterar att de auditerings- och tillsynsuppgifter som ska överföras främst rör brand- och räddningsväsendet som faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet enligt 18 § 6 punkten i självstyrelselagen. Enligt samma bestämmelse hör allmän ordning och säkerhet med de undantag som nämns i 27 § 27, 34 och 35 punkten till landskapets lagstiftningsbehörighet. Vägtrafik hör till landskapets lagstiftningsbehörighet enligt 18 § 21 punkten i självstyrelselagen.

Enligt Ålandsdelegationen följer inte några hinder av självstyrelselagen för den föreslagna överföringen av förvaltningsuppgifter från landskapsregeringen till Transport- och kommunikationsverket, som redan utför dessa uppgifter i riket.

Ålandsdelegationen finner inte heller några hinder för bestämmelserna om samarbete mellan landskapsregeringen och Transport- och kommunikationsverket enligt 2 § 2 mom. i utkastet till förordning.

Självstyrelselagen utgår från att part som enligt självstyrelselagen har förvaltningsbehörigheten även har kostnadsansvaret. Kostnadsfrågan kan lösas t.ex. så att den särskilt anges i förordning eller genom separata avtal mellan behörig riks- och landskapsmyndighet. I enlighet härmed har i förordningens 3 § intagits bestämmelser om ansvaret för kostnaderna.

En ändring av landskapsförordningens rubrik trädde i kraft den 1 juli 2025 vilket bör beaktas i överenskommelseförordningens 2 § (se ÅFS 50/2025).

Ålandsdelegationens slutsats

Ålandsdelegationen ser inte hinder för att förslaget till överenskommelseförordning sätts i kraft.

Närvarande Ordföranden Holm-Johansson, ledamöterna Dahlén, Leino-Sandberg, Siitari och Åkerblom.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Marine Holm-Johansson
ordförande

Sören Silverström
sekreterare